РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер, 1-го серпня 1918. Ч. 91. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, August 1, 1918. No. 91.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА ПРИБУЛИ ДО ІТАЛІЇ.

Мирові переговори між Україною і Москвою зірвані.– Арештоване двох бувших міністрів.

МОНАРХІСТИ ДОМАГАЮТЬ СЯ ЗЛУКИ УКРАЇНИ З МОСКВОЮ І ДАВНОГО ЦАРСЬКОГО РЕЖИМУ.

Зближене між німецьким і большевицьким правительством.– Посли аліянтів опускають Росію.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА У ФРАНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 31, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА ЗВОДЯТЬ БОРОТЬБУ НА ПІВНІЧ ВІД РІКИ УРК.

Місцевість Сержі переходила чотири рази з рук до рук.

ВАШИНГТОН, 30. липня. Урядовий звіт ген. Першінґа, який вчера наспів до департаменту загр. справ, звучить:

„На правім березі ріки Урк неприятель, одержавши нові війска, перевів ряд сильних протинападів. Вивязала ся завзята битва. Місцевість Сержі, яку наші війска вчера були здобули, переходила чотири рази з рук до рук, позістала однак остаточно в нашім посіданю".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА В ІТАЛІЇ.

Італійці [illegible]існо витають Американців.

РИМ, 29. липня. — **АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА ПОЧАЛИ ПРИБУВАТИ НА БОЄВИЙ ФРОНТ В ІТАЛІЇ. Американські жовніри находять ся в знаменитім стані і добрім настрою.**

Населене Італії не залишило нічого зі своєї сторони, щоби показати Американцям свою радість з нагоди їх прибутя до Італії. Американців повитав головний командант італійської армії, виходячи на зустріч зі своїм штабом. Підчас привитаня летуни, які кружляли над ними, розкидали картки з написю „Нехай жиє Вілсон".

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 31, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

НІМЦІ ПЕРЕВОДЯТЬ СИЛЬНІ ПРОТИНАПАДИ.

Війска аліянтів осягнули нові успіхи в околиці Фер-ен-Тарденоа.

ПАРИЖ, 30. липня. — Французький урядовий звіт звучить:

Денний рапорт: В протягу ночи не зайшли жадні важнійші зміни на північ від ріки Марни.

Нічний рапорт: На правім березі ріки Урк наші війска після завзятої битви були всилі дещо посунути ся наперед на полудневий схід від Фер-ен-Тарденоа.

В околиці Сержі помимо сильних протинападів неприятеля наші війска задержали у своїм посіданю здобуті становища.

На полудневий захід від Реймс Німці переводили наступ по обох сторонах місцевости Ст. Ефрез. Всі їх зусиля, щоби здобути Ст. Ефрез, були надаремні помимо того, що неприятель осягнув деякий успіх на захід від місцевости.

На прочім фронті не зайшло нич важнійшого.

НІМЦІ ЗДЕРЖУЮТЬ ДАЛЬШИЙ НАСТУП АЛІЯНТІВ.

Битва складала ся з ряду місцевих боїв.

БЕРЛІН, 30. липня. — Німецька головна кватира оголосила слідуючий урядовий звіт:

Денний рапорт: Неприятель перевів вчера при помочи сильних війск ряд нападів на наші нові становища на північ від ріки Урк і на полудневий захід від Реймс. Наші війска відбили на цілій лінії напад Французів, Англійців і Американців, завдавши їм дуже тяжкі втрати.

Головний напад був звернений на наші становища на лінії Артен-Фер-ен-Тарденоа, де неприятельські війска наступали кілька разів густою лавою. Сі наступи були зломані, заки неприятель дійшов до наших становищ.

Пополудни переводив неприятель наступ на схід від Фер-ен-Тарденоа. Але й сі були таксамо безуспішні.

На полудневий захід від Реймс війска неприятельські пять разів переводили напад в ріжних місцях на боєвій лінії між Шамбресі і Врiні. Всі вони були відбиті з кровавими втратами для неприятеля.

В Шампанії на полудне від гори Ріхтель наші війска прогнали неприятеля з окопів, які він був заняв підчас нападу в суботу, і здобули також становища неприятеля на північний схід від Перт.

Нічний рапорт: По вчерашній невдачі неприятель заховував ся спокійно.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 31, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ПОСЛИ АЛІЯНТІВ І ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ ОПУСКАЮТЬ РОСІЮ.

КАНДЯСКА (Ляпляндія), 30. липня. — **Посли аліянтів і Злучених Держав, які недавно опустили були Вологду, щоби виїхати до Архангельска, архангельський савет не позволив остати в місті і вони відїхали до Кандаляски** (в російській Ляпляндії).

Посли виїхали з Вологди дня 25. липня у відповідь на письмо большевицького міністра загр. справ, Чічеріна, який повідомив їх, що місто Вологда находить ся в небезпеці, бо кождого дня можна надіяти ся його бомбардованя. Чічерін візвав був послів, щоби вони прибули до Москви, але посли рішили відїхати до Архангельска, де вони сподівали ся, що будуть могли порозуміти ся зі своїми правительствами.

В Архангельску місцевий савет, ділаючи після приказів з Москви, не позволив послам остати в місті, але дав до їх диспозиції два малі російські кораблі і дня 28. липня відплили вони в супроводі російського воєнного корабля з пристани.

В ночи перед їх відїздом мав прийти до архангельського савета приказ від московського правительства, щоби здержати відїзд амбасадорів.

Німеччина змагає заключити з Росією тісний політичний і економічний союз.

ЛОНДОН, 29. липня. Щораз змагаючий ся песимізм німецької головної команди щодо виглядів на успіх на західнім фронті дасть ся запримітити в змаганях Німеччини найти оперте на Росії.

„Кельнiше Цайтунґ" заявляє, що головною задачою нового секретаря загр. справ буде прийти „**з теперішним російським правительством до тісного економічного і політичного союза**".

Зближене між Німеччиною і Росією.

ВАШИНГТОН, 30. липня. — **Німецько-російська комісія, яка розбирає принципи берестейського мира, прийшла до порозуміня щодо загальних услівий угоди, як се доносять услівий угоди,** як се доносять вісти зі Швеції, одержані в департаменті загр. справ.

Большевицьке правительство на услугах Німеччини.

ВАШИНГТОН, 30. липня. — В американських політичних кругах добачують в останних подіях в Росії, **що большевицьке правительство, ділаючи після бажаня Німеччини, робить заходи довести до війни між державами аліянтів і Росією.**

Успіхи чесько-словацьких війск.

ВАШИНГТОН, 30. липня. — Чесько-словацькі війска дотерли до Чорного моря в полудневo-західній Росії і заняли два російські кружляки в пристани Новоросійск, як се доносять вісти з достовірних жерел.

Се перша вістка про присутність Чехо-Словаків далеко на полудни в Росії. Після гадки урядників в головній кватирі чесько-словацької народної ради, сі операції відносять ся до окремих чесько-словацьких відділів, які шукають дороги на полудне дістати ся до Франції.

Більшу однак вагу привязують до сих операцій, припускаючи можливість, що згадані відділи получать ся на Кавказі з війсками, які борють ся проти Турків та що на случай успіху можуть утворити один боєвий фронт з війсками англійськими в Мезопотамії.

Вісти доносять, що гармати на кружляках звернено тепер на большевицьку залогу Новоросійска.

Инша вість подає, що чесько-словацькі війска захопили у свої руки на ріці Волзі між Рибінском і Астраханом зоружений корабель.

Сподіють ся в короткім часі здобути міста Витки, бо, як вісти доносить, чесько-словацькі війска вже зближають ся до міста. Чехо-Словаки примушують кораблі на Волзі возити воєнні матеріяли з Казани в напрямі Витки. В плянї Чехо-Словаків є, як сего тут догадують ся, дістати ся до мурманського побережа.

Надіють ся небавом битви на мурманськім побережу.

ЛОНДОН, 29. липня. Кореспондент часописи „Дейли Експрес" доносить з Христіянії:

„Подорожні, які прибули з Архангельска першим кораблем від послідної осени, оповідають, що небавом прийде до битви між війсками аліянтів і армією німецько-фінською коло Енаресіен, куди неприятель посуває ся в напрямі моря.

„Німці направляють дорогу, яку свого часу плянувало ще фінсько-російське правительство. Є поголоска, що Німці кладуть зелізничий шлях, але ся вістка не є потверджена. Аліянти, здаєть ся, будують дорогу з Печенги до Сальмієрві.

„Стан поживи у Финляндії дуже критичний. Хліба нема зовсім. Населене умирає з голоду.

„**Финляндія є номінально покищо невтральна і має доси своїх послів у Лондоні і Парижи, але населене симпатизує рішучо з Німцями, головно зі страху перед ними і з ненависти до Москалів**".

Аліянти мають на мурманськім побережу около 15.000 війска.

ПАРИЖ, 29. липня. — **Кореспондент монахійської часописи „Наесте Нахріхтен" телеграфує з Гельзінгфорсу, що на підставі вістий з достовірних жерел число війск аліянтів на мурманськім побережу зросло до 15.000 людий, вчисляючи відділи, які находять ся в глибині Росії.**

Кореспондент доносить, що війска є добре зоружені і мають значну скількість артилерії, машинових крісів, панцирних самоходів і великі засоби амуніції. Сі війска становлять поважну силу проти большевиків.

Сербські і італійські відділи, які стояли залогою в Архангельску, будуть злучені з війсками аліянтів.

В АВСТРІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 31, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Заява нового премієра в справі мира.

АМСТЕРДАМ, 30. липня. — **„Ми є готові заключити чесний мир, скоро лише наші противники зречуть ся своїх ворожих плянів, які мають на ціли наше знищене або здавлене"**, заявив барон Гусарек, новий австрійський премієр, представляючи свій кабінет в палаті панів, як се доносить вісти з Відня.

Барон Гусарек додав дальше, що війна, о скільки вона дотичить центральні держави, є оборонна.

„Як довго наші противники стоять на становищи, щоби одна сторона диктувала", говорив він дальше, **„то нам не позістає нич иншого, як продовжати дальше війну і вести її з такою силою, щоби її скоротити."**

Чеський посол поставив резолюцію в справі безпроволочного заключення мира.

АМСТЕРДАМ, 29. липня. — В австрійськім парляменті поставив на засіданю в суботу чеський посол, Станек, резолюцію в імени чеського клюбу в справі безпроволочного заключеня мира без здобутків і відшкодовань.

Як се доносить віденська телеграма до берлінської „Фосіше Цайтунґ" парлямент відкинув сю резолюцію, яко недопускаєму під голосоване.

Невдачу над Піявою спричинила зрада плянів зі сторони дезертирів.

АМСТЕРДАМ, 29. липня. — Пресове бюро головної австро-угорської воєнної кватири оголосило нині довгий звіт, в якім пояснює причину невдачі підчас останнього наступу над рікою Піяве, **приписуючи її зраді австрійських плянів Італійцям зі сторони дезертирів.**

Італійці, як се говорить звіт, були точно поінформовані про наступ, щодо його величини і часу, в якім він був переведений, та відповідно до сього неприятель приготовив ся.

Звіт говорить вкінци про велику пропаганду, поширену Італійцями серед Славян проти Німців і Мадярів.

У Варшаві пропало 19 жидівських провідників.

СТОКГОЛМ, 30. липня. — **Велике затрівожене викликала серед жидівських робітників у Варшаві вістка про нагле зникнене 19 членів екзекутивного комітету жидівських робітничих юній, як се доносять жидівські часописи з Варшави.**

Сі люди працювали разом зі сіоністами і соціялістичними організаціями. Заходить підозріне, що їх зникнене стоїть в звязи з переслідуванем Жидів, яке тепер відбуваєть ся в Польщі, Німеччині і Австрії.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 31, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ УКРАЇНОЮ І МОСКВОЮ РОЗБИЛИ СЯ.

ВАШИНГТОН, 29. липня. — **МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ УКРАЇНОЮ І МОСКВОЮ РОЗБИЛИ СЯ. МІЖ МИРОВИМИ ДЕЛЕГАТАМИ НЕ ПРИЙШЛО ДО ЗГОДИ ЩОДО ПОДРІБНИХ УСЛІВИЙ МИРОВОГО ДОГОВОРУ.**

Повисшу вістку одержав нині департамент загр. справ від свого посольства зі Стокгольму.

ВІСТИ ЩОДО РОЗМІРІВ СЕЛЯНСЬКИХ ЗАВОРУШЕНЬ ПЕРЕСАДНІ.

ВАШИНГТОН, 29. липня. — Американський посол зі Стокгольму, Моріс, доносить до міністерства загр. справ, що там одержано вістку, що 75.000 зоружених селян маширує на Київ.

Посол Моріс додає однак у своїй телеграмі, що після його гадки вісти про силу селянської армії є пересадні.

АРЕШТОВАНЄ БУВШИХ МІНІСТРІВ, ПЕТЛЮРИ І ПОРША.

АМСТЕРДАМ, 29. липня. — **Велику несподіванку викликав в Києві приказ українського правительства в справі арештованя бувшого міністра війни, ген. Петлюри, і бувшого міністра торговлі, Порша.**

Деяких приятелів тих міністрів обжалувано о співучасть в революційних махінаціях проти правительства гетьмана.

УКРАЇНА ДОСТАВИЛА НІМЕЧЧИНІ 33 МІЛЮНІВ БУШЛІВ ЗБІЖА.

ВАШИНГТОН, 29. липня. — **На підставі урядових звітів, одержаних з Европи, Німеччина одержала з України около 33,-000.000 бушлів збіжа.**

Ся визначна поміч зі сторони України для центральних держав оправдує вповні, а що найменьше в части, гру „в будучність України", яку ведуть урядники поживи і державні власти в Берліні.

Продаж і розділ землі на Україні поступає скоро наперед.

Сі вісти вказують, що Німеччина є всилі і хоче відвдячити ся за траспорти збіжа з України.

ЧОРНОСОТЕННО-МОНАРХІСТИЧНИЙ КОНГРЕС У КИЄВІ.

Жадають злуки України з Москвою і привереня давного царського режіму.

АМСТЕРДАМ, 29. липня. — **На останнім конгресі монархістів в Києві ухвалено приступити до твореня центрів по цілій Росії в цїли привереня царського режіму в Росії на тихсамих основах, які були перед мартовою революцією в 1917 р., і в цїли поновної злуки України з Москвою під панованєм великого князя Николая Николаєвича,** як се доносить подрібні вісти.

Київські часописи доносять, що чорносотенці розпочали свою роботу наново. Коли в Києві одержано вістку про смерть бувшого царя, богато російських офіцирів повкривало жалобою свої хрести св. Ґеоргія.

Коли перший раз розійшла ся вістка про заперечене смерти бувшого царя, в київській катедрі відбуло ся богослужене і нарід співав давний царський гимн „Боже царя храні". Архидиякон заявив на проповіди отсе:

„Церква держить ся з далека від політики, але воно годить ся, щоби всі вірні Москалі молили ся за Николая, слугу Божого, який так богато натерпів ся".

Дальше він говорив про недалеке привернене монархії і династії отсими словами: „Сьвятиня, яку знищено, буде наново поставлена".

Після сього богослуженя прийшло на улицях міста Києва до кровавої битви між монархістами і большевиками.

ЗМАГАНЯ ДО УТВОРЕНЯ ПОЛУДНЕВО-РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.

Вона мала би складати ся з Донщини і Астраханщини.

АМСТЕРДАМ, 29. липня. — **В Ростові над Доном підписано угоду, після котрої правительство Донщини і Астраханщини взаїмно признали собі цілковиту автономію і приобіцяли собі взаїмно поміч в цїли прилученя прочих областий, яких посідане є рішучо конечним так зі згляду економічних, як і військових, як се подають київські часописи.**

В угоді сказано дальше, що обі сторони зобовязують ся вести спільно боротьбу проти большевиків в области своїх територій і на північ від Кавказу. Цїлею обох правительств є утворити федеральну державу полудневої Росії.

ОГОЛОШЕНЯ
для шукаючих роботи находять ся на 3-тій сторони.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	за 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ГЕТЬМАН І НАРІД.

ДО ДИСКУСІЇ В СПРАВІ ВНУТРІШНОЇ БОРОТЬБИ НА УКРАЇНІ ТА НІМЕЦЬКОЇ І МОСКОВСЬКОЇ НЕБЕЗПЕКИ ДЛЯ НЕЇ.

Як звісно, проти гетьмана Скоропадського виступив широкий загал українського народу. Виступили маси селянства на Україні і тамошна народна преса, а такесаме становище заняли й Українці в Галичині та в Америці і їх часописи. Значить, була згідність думки у протесті проти накиненого українському народови гетьмана Скоропадського.

Аж-ось виступає канадійська українська газета **„Новини"** (виходить в Едмонтоні, Алберта) і пише, що всі ті протести не мають рації. Грушевський, пише та газета, знає писати історію, але не знає творити. Він опирав ся на „черни" („черинь" — се давне слово, якого вживалось на означенє селянства для відріжненя його від козацтва, яке було свого рода шляхотською верствою), яка не розуміє української державної думки, а нібито явив ся проти Грушевського спаситель України, Скоропадський, який нібито дуже добре розуміє українську державну думку, візьме „чернь" в зелізні руки і спасе Україну перед небезпекою.

Статя досить мудрагельська і моглаб неодного мало обізнаного зі справами політичними і суспільними збаламутити. Тому треба тому мудрагельству трохи приглянутись та показати, що воно не оперте ані на правді ані на льогіці.

Передівсім, як би автор статі в „Новинах" знав дещо про політично- суспільну працю проф. Грушевського поза його науковою працею, то знав би також, що він власне є найбільшим теперішним речником української державної думки. А дальше, чи не застановляло автора згаданої статі, що українська преса на Україні, в Галичині і в Америці однодушно станула в обороні У. Ц. Ради і її славного голови, проф. Михайла Грушевського, а проти генерала Скоропадського? Чи вся та преса не розуміє української державної думки, а бодай так знаменито, як то розуміє редактор едмонтонської газети? Чи той редактор „Новин" тямить, хто перший заявив ся за Скоропадським? Се були правительства Німеччини й Австро-Угорщини, а також славетний Ленін. Видно, після гадки редактора „Новин", українську державну думку найліпше розуміють в Берліні, Відни, Будапешті, Москві, і ще трошки в Едмонтоні, — але в Киеві в Полтаві, у Львові то ніяк не можуть зрозуміти, бо там українські політики хотіли опертись на „черни".

• • •

Хочу тепер відповісти на дальші погляди „Новин", однак не редакторови „Новин", але на те, аби сю дуже важну справу розважили читачі „Свободи".

Наперед слід сказати, що слово „чернь" в теперішних часах вже не має рації. Тепер, хоч би й на Україні, годі вже говорити про „чернь" і козацьку шляхту; такі ріжниці ще тільки є в козацьких областях давної Росії, а зокрема в українських їх частях, в полудневій части Донщини і на Кубані; впрочім, на Україні є селянство, невелике число робітників і міщан, горстка інтелігенції і польська та московська шляхта. Отже, можна сказати, що є бідні, є богаті і є магнати, але нема „черни", що не розуміє української державної думки і якоїсь другої, висшої верстви, що розуміє українську державну думку.

Маси українського селянства ставили на перше місце справу землі, то правда, але не можна сказати, аби вони вже цілком не розуміли української державної думки. За автономією України, а потім за самостійностию України були також широкі маси народу і вони щиро підпирали У. Ц. Раду, що піднесла сї домаганя у своїх універзалах. Підпирали з одушевленем і зрозуміпем річи. А вже репрезентантка тих мас, У. Ц. Рада, аж занадто добре виказала, що розуміє як слід українську державну думку — універзалами, які є найважнійшими пореволюційними політичними актами на Україні; переговорами з петроградськими правительствами; зїздом народів в Киеві для акції за федеративною злукою народів; зєднанєм приязни для України її демократичних сусідів; взаєминами з Англією і Францією і т. д.

І більше розвинені народи, як Англійці, Французи, Німці нормально не висказують просто і безпосередно своїх поглядів і домагань, але через свої виборні представництва або через свою народну пресу. А тесаме було і на Україні: український нарід заявляв свої погляди і домаганя через свою виборну репрезентацію, через У. Ц. Раду, і її слово було словом народу. Що більше, українське селянство висказувало такісамі свої погляди і на своїх вічах, значить — та „чернь" навіть безпосередно могла показати, що українська державна думка їй не чужа і зовсім не потребувала встидатись ані перед західною Европою, ані перед едмонтонським редактором.

Чого-ж винити український нарід, ту „чернь", як його зве редактор з Едмонтону, і чому-ж закидати українському народови, що він дбав тільки про свої селянські інтереси, а справи України яко державного організму ані не розумів ані не мав на гадці? Доказів на се автор не має жадних, а ходить йому хиба о те, аби показатись оригінальним та станути в обороні гетьмана, проти котрого усі виступають.

• • •

З писаня редактора „Новин" виходило би дальше, що гетьман Скоропадський се одинокий чоловік, який: 1. **розуміє українську державну думку; 2. візьме „чернь" в зелізні руки; 3. виратує Україну перед небезпекою.**

Відки редактор „Новин" має такі відомости, або на якій підставі виробив собі такі переконаня, не знати.

Припустім, що Скоропадський не виступав ніколи особисто проти українського народу і даруймо йому се, що він ніколи не виступав в його обороні. Але спитаймо ся: **що репрезентував Скоропадський, як брав ся скидати тих, що „не розуміють української державної думки"?**

З многих донесень, українських, московських, англійських і німецьких виходить, що він належав до партії **октябристів,** значить — до **московської дідичівсько-промислової партії монархістів, в якої програмі була царська Росія без самоуправи для поодиноких народів (партія октябристів, се та партія, що навіть кадетів виклинала за се, що у своїй програмі признавали Польщі автономію, а другим народам, отже й Українцям, тільки культурно-національну самоуправу, значить — самоуправу культурного житя народу, без права до самоуправи нації яко державного організму).**

Се, що Скоропадський був октябристом, можна приняти за цілком певну річ, бо колиб не був, то чейже був би у своїх розмовах з кореспондентами ріжних газет се заперечив. А коли був октябристом, то і годив ся на програму тих московських монархістів, сеї підпори Романових, з якими Скоропадський стояв у близких зносинах. Значить, він, як і другі октябристи, був навіть противний, аби українському народови признати право самому рішати про своє шкільництво, про просьвітно-наукові інституції і товариства, про письменство, пресу, а про український парлямент, закони, адміністрацію, суди, військо — вже й не говорити після програми октябристів.

Яка-ж се є державна думка?

Се чисто царсько-московська державна думка!

Кождий октябрист був представником власне такої думки, а не української. І нема жадної підстави октябриста Скоропадського називати представником української державної думки.

Тепер візьмім другу точку, а саме, що Скоропадський, як пишуть „Новини", нібито мав узяти „чернь" в зелізні руки. Чи узяв він?

Ні, не взяв. Поки була У. Ц. Рада, то московські большевики робили на Україні бунти, а тепер, за „зелізної руки" Скоропадського робить бунти самий власне український нарід, і то бунти масові, зоружені, які вже досі тривають кілька місяців.

А трете — се те **виратуванє України перед небезпекою.**

Від кого грозила Україні небезпека? Чи від українського народу, проти якого Скоропадський закликав Німців, Австрійців, Мадярів і Турків?

В усякій обороні Скоропадського нема правди ані льогіки.

Він не опер ся навіть на жадній українській верстві проти „черни", яку редактор „Новин" радить висмагати, але **на багнетах наїзників,** що прибули на Україну яко „запрошені", а остались яко газди. І навіть не він опер ся на тих багнетах, але ті багнети самі його посадили на становище гетьмана України.

• • •

Впрочім, при перевороті в Киеві **не ходило тут о українську державну думку, але о німецьку державну думку, о державну думку політичних керманичів німецької держави.**

Представники Німеччини в Киеві, Мум і Айхгорн, котрі були виновниками замаху проти української народної републики, виконали сей замах не тому, що перенялись українською державною думкою, але **тому, що так велів їм головний німецький військовий командант, генерал Людендорф, котрий має на увазі тільки і єдино німецьку державну думку; інтереси Німеччини, та забезпеченє їх на будуче.** Иншої політики в Людендорфа нема і сьмішно виглядає, як хто її пробує дошукуватись.

• • •

Сама суть замаху Скоропадського є контрреволюційна. Се був **замах проти української революції.** І як Німці так і Скоропадський були в данім случаю контрреволюціонери.

Однак коли ми тут, в Америці, можемо сю справу розбирати лише теоретично, то наші брати на Україні не можуть на сім обмежитись.

Вони не можуть сказати тільки, що се контрреволюція і поборювати її.

Бо як предсказав Шевченко, Україну збуджено в огні, а підчас пожежі не вистарчить говорити проти огню і гасити його, але треба також ратувати і все, що є в хаті та на обистю, а до того треба ще в такій хвили холоднокровности.

Тому не можна також осуджувати тих українських партій, чи груп, що тепер підпирають гетьмана Скоропадського. Се, як писало львівське „Діло", українські соціялісти-федералісти, вільне козацтво і самостійники (можливо, що до „самостійників" причисляють так звану „селянську спілку", а може і ще кілька меньших груп). З тих груп вийшли визначні українські патріоти і демократи, як: **Дорошенко, Шульгин, Донцов, Ліпінський,** яких покликав Скоропадський до свого правительства, а до яких український загал має повне довіре.

Ті групи і їх представники власне тепер ратують Україну в огні.

Може дехто не годитись з їх програмою і з тактикою в їх політиці, але вони були тими, що підчас пожежі кинулись на ратунок рідного краю і за се належить ся їм не осуд а признанє.

Тепер власне ходить о те, аби як найбільше вратувати в небезпеці.

• • •

Набільша тепер небезпека грозить Україні від Німеччини.

Передівсім безпосередно їй грозить економічний визиск і неволя зі сторони Німеччини.

Однак німецькі пляни на будуче на сході сягають ще дальше. Німеччина не лише хоче економічно визискувати Україну; вона хоче також на будуче забезпечитись на сході; вона хоче, аби не лише Україна але й Московщина були з нею в приязних зносинах або і союзі, щоби вона мала забезпечений спокій на сході і могла подумати про економічні здобутки на заході.

Дуже знаменні вісти прийшли в останних днях з Киева. Доносять вони, що там відбули ся, розуміеть ся за дозволом гетьмана і німецьких військових властий, **наради московських монархістів, на яких порішено привернути царство в Московщині і її союз з Україною.**

Треба тямити, що коли Німеччина хоче мати на сході спокій, то мусить мати за собою не лише Україну але й Московщину.

Якже вона може мати Московщину за собою?

Отже так: Передівсім посадити там царя, на якого вже кандидує Микола Миколаєвич, звісний з виправи на Галичину. Се царство, розуміеть ся, вже не було би таке як давнє, але нібы конституційне і демократичне. Для сеї цїли треба повалити большевиків, а найти инші партії. Большевиків повалити Німеччина може кождої хвилї, а вже видно шукає за другими партіями. Найвідповіднійші тут були би октябристи і кадети і тому, як видно, Німеччина коло них забігає. Вона певно готова навіть дати їм деякі уступки; аби лише зробили приязний союз з Німеччиною. **Німці можливо готові перебудувати цілу давну Росію на німецький спосіб. Московщина, так як Прусія, творила би осередок нової Росії, а до союза з нею могла би пристати Україна зі своїм гетьманом, Фінляндія з королем, Білорусь, Кавказ, Сибір; навіть Естонію готова би Німеччина назад віддати Росії. Одним словом, Німеччина готова наново відбудувати Росію. Для себе оставила би тільки Польщу, Литву і Лотвію, а за се дала би навіть Україні теперішні австрійські провінції — східну Галичину і північну Буковину.**

Німецькі політики зачнуть представляти московським, що **на заході Росія може числити хиба тільки на згадані дві українські провінції, а що пора би вже Росії звернутись на схід, до Азії, бо там її будучність.**

Інтерес тут мала би Німеччина в тім, що мала би союзника на сході, а економічні користи тягнула би не лише з України, але з цілої Росії, отже і з Сибіри, а через Сибір навіть з инших азійських країв.

• • •

Коли брати на увагу німецький інтерес, і то не лише на тепер але й на будуче, то такий плян, який я представив на підставі висновків з останних подій, є власне згідний з тим інтересом і з німецькою державною думкою Людендорфа і других німецьких політиків.

Але інтересу України ані української державної думки в тих плянах нема.

Є в них тільки небезпека для України.

Перед війною Німеччина визискувала економічно Росію, а властиво через неї — богату Україну. Тепер же повторила би ся тасама історія. Крім того прийшла би знова на Україні ще й **московська політична неволя.** Московщина могла-б бути настільки конституційна як наприклад Прусія, а Україна могла би мати таку автономію як приміром Баварія, але в дійсности як Баварія є зависима від Прусії, так була би й Україна, а властиво ще більше, бо тамті краї оба німецькі, а тут ходить о два окремі народи, значить — **зависимість України була би на ділі московською неволею.**

Українці не є противні спілці з другими народами, але вони хотять, аби ті народи мали демократичний устрій, а спілка аби була зовсім свобідна так, щоби кождий нарід мав навіть право виступити з неї.

Та зовсім инша річ — союз з царською Московщиною і давна Росія у відновленім строю.

• • •

Колиб висше згадані пляни дійсно показали ся правдивими, то на Україні повинен би роздатись один клич: До ратунку!

Всі українські партії і групи повинні би тоді подати собі руки для ратункової акції.

Перша річ — треба боронити независимости України. Колиж чужі сили змогли би так повести справу, що Україні не було би иншого виходу як тільки союз з Московщиною, то тоді найблизшою цілию українського народу було би: **Ратувати Московщину перед царством, а Україну перед тісним союзом з нею.**

В сій справі не повинно бути спорів і противників.

Спільними силами можна буде осягнути успіх, який буде змога. Справа свободи і демократії на Україні могла би ще на якийсь час потерпіти, одначе загалом се було би тільки продовженем боротьби, боротьби українського народу, який остаточно мусить осягнути повну побіду.

Длятого — геть зі зневірою, хоч би на Україну наступила нова чорна хмара. Живий нарід не сьміє попадати в зневіру, бо йому писана побіда.

Володимир Б. Лотоцький.

ЗАКЛАДАЮТЬ НОВУ УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ В КАНАДІ.

Канадійські газети подають отсю телеграму з Торонта, надану там 17. липня: „Щоби занобігти асиміляції канадійських Українців, яких тепер в Канаді є около 200.000 з родинами, що мають по пятеро і по дванайцятеро дітий, українські народні провідники скликують тайний зїзд із західних провінцій, який відбудеть ся в Саскатуні 18-го і 19-го липня. Хоч очевидною цілию сього зїзду є заложити українську независиму церкву в Канаді, до якої вибрано вже на епископа о. Редкевича, католицького сьвященика з Монтреалу, то визначні місцеві Українці вважають сей рух радше політичним ніж релігійним.

„Сей зїзд буде означати зірванє зносин межи українським народом і епископом Будкою, якого вони обвинюють, що віддав Українців під контролю француської католицької церкви.

„На тайнім зїзді мають бути присутні отсї: В. Кудрик, редактор „Українського Голосу"; І. Д. Ферлей, посол до вінніпеґського сойму; О. Г. Гикавий, редактор „Канадійського Фармера"; Арсенич, Якиміщак, Петрушевич і Мигайчук — всі з Манітоби; Лук, Цебрик, Воробець, Стечишин, Боднарчук, Михасів, Швид-Савич, Стратійчук, Стадник, Свистун, Марковський, Мамчур, Чорнейко і Кульчицький — із Саскачевану Ґошко, Рудик, Кібзей, Микитюк, Зварич і Ґуткович — із Альберти".

• • •

У звязи із повисшою вісткою читаємо в едмонтонських „Новинах" (ч. 41, з 22. липня) отсю статю, яка кидає більше сьвітла на порушену висше справу.

„Нарешті — пишуть „Новини" — справа арештованя епископа починає виясновати ся. Телеграма з Торонто доносить, що сими днями має відбути ся тайний зїзд українських „націоналістичних" лідерів в Саскатуні, на котрім має бути порішена справа нової української „независимої" церкви в Канаді.

„Ми в нашій часописи дуже нерадо порушуємо церковні справи і з засади не мішаємо ся до річий, які тичать ся релігії, або котроїнебудь церкви. Се справи дразливі, яких дискутованє доводить до ятреня релігійної нетерпимости, а тимсамим до ослабленя нашої народної єдности, якої ніколи нам так не було потрібно, як під теперішну хвилю міжнародних переворотів і загального занепокоєня.

„Але в сім случаю мусимо зробити виїмок. Мовчати в хвилї, коли до цілого ряду божевільних експериментів, що шарпають нашу народну єдність, як в Петрівку пси великодну онучу, має прибути ще один, було би що найменьше занедбанєм народного обовязку.

„Отже роздивім ся спокійно і холодно, о що розходить ся.

„Не є для нікого тайною, що особа теперішного українського епископа в Канаді є з ріжних причин немилою для інтелігентного й півінтелігентного гурту, який має претенсії до проводу в нашім національнім житю тут, в Канаді. В причини того ворожого відношеня сього гурту до епископа не будемо на сім місци входити, бо чи вони оправдані чи ні, не робить в сій справі найменьшої ріжниці. Бо колиб навіть згодити ся на аргумент противників епископа, що епископ до нічого, що не сповняє і не є здібний до сповнюваня обовязків, які на нього його уряд накладає, то ми не думаємо, щоби основателї нової, независимої церкви, самі не бачили діри у своїм розумованю і мусїли притримувати ся поломаної льогіки, що коли нездалий епископ, то тимсамим нездала ціла наша церква. Коли епископ нездалий, то льогічним заключенєм було би, що треба змінити особу епископа. Як швець завинив, пощо коваля вішати? Коли завинив епископ, пощо карати нічим неповинну українську греко-католицьку церкву, яка прецінь пережила вже і перебула сотки ріжних епископів, добрих і нездалих, і без огляду на се, які були сї її епископи, цілими віками стояла на сторожі наших народних ідеалів і вспіла захистити нашу народну душу перед лихими затіями хитрих сусідів. Арґумент, — що українська греко-католицька церква не може мати аспірацій бути уважаною за нашу виключну національну церкву, тому, що подавляюча більшість Українців належить до української православної церкви, в тім случаю нестійний, бож нова независима українська церква вимірена такcамо добре проти української греко-католицької, як і против української православної церкви!

„О щож розходить ся?

„Основателї нової независимої української церкви не діти і не можуть бути сліпими на се, що їх затії до накиненя загалови канадійських Українців якоїсь нової церкви стрінуть ся з безоглядним опором не лиш зі сторони української греко-католицької церкви, але також з такимсамим опором зі сторони української православної церкви в Канаді. Обі сї церкви мають всі причини виступити спільно і солідарно проти нової організації, тим більше, що з причини відомих російських подій спір межи сими обома церквами значно стратив на своїй остроті.

„Зачнеть ся отже боротьба на три фронти і то боротьба, яка потрясе цілим нашим народним організмом і пошарпає його на кусні. Чи досьвід із Серафимом не отворив нашим реформаторам очий і вони не видять, що їх нова церква не принесе нам нічого нового, крім якого десятьліття фанатичної боротьби, повного розпряженя народних сил і суспільної енергії і може, в найгіршім разі, скінчити ся тим, що нас хтось зовсім инший візьме за чуб і коло пожару, який ми розпалимо, спече свою печеню?

„Се річ так ясна, що ми ніяк не можемо повірити, щоби ініціятори нової організації були аж так засліплені ненавистию до епископа, щоби сього не бачили. А коли се бачать і сьвідомо хочуть викликати між нашим народом в Канаді нову релігійну боротьбу, страшнійшу між попередні, то як пояснити собі сю їх роботу?

„Лишаеть ся лиш одно поясненє. Протестантські місії в Канаді, методиська і презвитеріянська, викинули за послідних пятнайцять літ сотки тисяч долярів на відірванє нашого народу від його питомої церкви, щоби його опісля легко можна винародовити — і тепер приходять до переконаня, що вибрали злу дорогу, бо їх вся робота не лиш скінчила ся фіяском, але ще й допровадила до скріпленя національних течій межи Українцями. А того вже вони зовсім не сподівали ся. Щоби отже направити свою похибку, навчені досьвідом, беруть ся до роботи зовсім з иншого боку і хочуть нас побити нашим власним оружем.

„Видячи, що в нас національні течії дуже сильно розвинені, вдаряють в нашу народну амбіцію і кажуть: Коли вам немиле наше презвитеріянство і методиство, то закладайте свою національну независиму церкву! Наша моральна поміч вам не поможе, бо ми межи вашим народом здискредитовані, тому ми будемо стояти ззаду. Але вразі потреби наші фонди стоять до вашої розпорядимости. Ви, розуміеть ся, не будете мусїли нам запродувати ся. Борони Боже! Робіть самі і для себе — ми будемо вам помагати, так, з чистої безінтересовної симпатії...

„Чи ми добре відгадали загадку?"

ВЛІЗЛИВІСТЬ ПОЛЬСЬКИХ РЕКРУТАЦІЙНИХ БЮР.

В нинішнім числі на 6-тій стороні ми подаємо новинку з Філядельфії, де п. Филип Холявський скаржить ся на тамошне польське рекрутаційне бюро за його впертість. Мимо того, що інтересований є Українцем, польське рекрутаційне бюро посилає йому своє „завезванє" ставити ся до польської армії. Колиж п. Холявський на перше „завезванє" не відповідав, прийшло йому друге. Се можна би оправдати тим, що польське рекрутаційне бюро було мильно поінформоване про національну приналежність п. Ф. Холявського, бо коли би знало, що інтересовний є Українцем, то певно не було би присилало йому свого зазиву.

Так можна було сподівати ся, та в дійсности воно так не було. Факт сьвідчить, що польські рекрутаційні бюра є влізливі і то аж до обриджения. Ф. Холявський каже, що на друге „завезванє" він листовно повідомив польське рекрутаційне бюро, що він є Українцем і з Поляками нїщо спільного не має. Та се нїщо не помогло, бо польське бюро вислало йому трете „завезванє"... Се вже огидність.

В попереднім числі „Свободи" у статі, де обговорювало ся процес трох Поляків з польським рекрутаційним бюром у Рочестер, Н. Й., ми навели слова міністра справедливости, який наказав окружному прокураторови в Рочестер спинити систему Поляків насильно затягати хлопців до своєї армії. Сі слова недвозначно виказують, що американське правительство забороняє Полякам послугувати ся при рекрутованю своєї армії силою американського закона.

Тому ми пригадуємо Українцям, що в случаю, коли польське рекрутаційне бюро поликує когось з Українців, повинностию кождого є повідомити дотичне польське рекрутаційне бюро листом, писаним в українській мові, що інтересований є Українцем і з польською армією не має нїщо спільного. Колиж у відповідь на сей лист польське рекрутаційне бюро пише ще одно „завезванє", тоді кинути се „завезванє" до коша і не відповідати ані на нього ані на дальші „завезваня".

Таким поступованєм Українці викажуть свою моральну висшість над Поляками, а коли би справа опинила ся в суді, як декуди трафляєсь, тоді суд вимірить здоровий моральний поличник польському рекрутаційному бюрови, а тимсамим і всім Полякам.

Христя Алчевська.

Я СОНЦЕ ВОЛЇ ВИКЛИКАЛА.

Я сонце волї викликала,
Я гасло кликала житя —
І лише сум людський спіткала
І ніч без гасла, без путя...

Краси я в темряві не вздріла,
Не відчувала в ній тепла.
Неправда серденька не гріла
І дійсність „правдою" була...

І я від неї відсахнулась,
Уйшла від сили ворогів,
Душа в орлицю повернулась
І полетіла до богів.

„Неправда й гнет колись минуть ся",—
Бреніла пісня в ній на днї —
„Краса і гордість стрепенуть ся,
„Сяти будуть ясно дні;

„Краса ніколи не минає
„В природі вічно молодій,
„Вона спокоєм все сповняє
„І р..й поклике надій;

„Краса не знає горя й ночи,
„Її десnотство не зміня,
„Вона зверта у небо очи,
„Де сонце вічнеє сія!..."

НАЙНОВІЙШЕ ВІДКРИТЄ.

(Допись з Шікаго, Ілл.).

Чимало цікавлять нас оповіданя ученого чоловіка, котрий повернув з далекої виправи, де відкрив незнаний до сего часу край, залюднений незнаним племенем. Таке відкрите приносить для простих людий лише цікавість, для науки приносить користь, а для чоловіка, котрий дану річ відкрив, славу.

Найновійшим відкритєм, особливо для Американців, є відкрите карпатської Росії, залюдненої карпатськими Росіянами. Але се відкрите не принесло нікому слави, ані користи для науки, а тільки просту цікавість. Коли ви заговорите до Американця про карпатських Росіян, то він думає, що то іде річ про мешканців планети Марс. Колиж ви станете толкувати Американцеви, що се за нарід тії карпатські Росіяни, то він дивить ся на вас, а вкінци скаже вам, що ви варят. І чоловік мусить відійти зі встидом, але мусить йому признати, що він правду сказав. Але слово „варят" повинно відноситись до тих, котрі відкрили той новий, карпаторусский нарід, і ми також таких людий не повинні иначе називати, як тільки варятами.

Нашим обовязком є при всякій нагоді сказати Американцеви, що край перед Карпатами і за Карпатами є такийсамий, як перед Дніпром і за Дніпром; що заселюючий сей край нарід говорить мовою українською, а не карпато-російською. Нехай не буде між нами ані одного, котрий би себе назвав карпатським Росіянином, бо тим він приносить зневагу для свого краю і для цілого українського народу, а собі виставляє сьвідоцтво несьвідомости та незнаня своєї історії. Покажім перед сьвітом, що ми є нарід, котрий має тисячлітну історію. Докажім, що ми пишемо і говоримо мовою українською, котрою говорили наші діди і прадіди і котру ми виссали з грудий наших материй. Наша рідна мова — се скарб для нас неоцінений. Як довго нарід говорить своєю мовою, так довго сей нарід істнує яко відрубна нація. Котрий нарід принимає чужу мову, то тим видає засуд смерти своїй нації.

Тепер ми не оглядаймо ся на те, як нас хто коли називав. Нас називали, як хто хотів: одні Росіянами, другі Малоросіянами, треті Рутенами, а четверті „русскими". Ми скажім цілому сьвітови, що ми є Українці, а край наш — Україна. Всілякі назви з часів віддільних князівств та панованя Польщі і Росії для нас не мають значіня.

Михайло Ковалик.

ДОПИСИ.

З CLEVELAND. O.

Сьвяткованє Дня Незвисимости.

В поході дня 4. липня, в якім брали участь всі народности поселені в Клівленд, О., не зістали позаду і Українці. В нашім місті завязав ся комітет, в склад котрого війшли делегати майже всіх місцевих організацій. Заходами того комітету взяли численну участь в тім поході і Українці.

Старанєм і коштом української парохії св. Петра і Павла уладжено гарно убраний віз, на котрім їхали дівчата і хлопці в прегарних українських строях. Великою окрасою походу було товариство Соколиць, котре виступило в гарних одностроях, а також товариство Соколів. В поході взяло участь около 1.500 Українців. Велика шкода, що тутешнє українське жіноцтво, з вимком Соколиць, не взяло участи в тім поході. Жіноцтво чеське, польське, німецьке і инших народів взяло участь, тільки наше українське відтягнуло ся від участи в тім поході. Причиною сього є, здаєть ся, замала сьвідомість народна, а тимсамим байдужність і брак організації межи тутешним українським жіноцтвом. Тому то особлившa заслуга і честь товариству Соколиць, що оно взяло участь в тім поході і хоть невеликим числом, але гідно репрезентувало наше українське жіноцтво в Клівленді.

Того-ж самого дня комітет, що займав ся урядженєм походу від української кольонії в Клівленді, вислав слідуючу телеграму до президента Вілсона:

Resolution adopted at the meeting of the Americans of the Ukrainian descent Committee for the celebration of the 142nd anniversary of Declaration of Independence of the U. S.

Whereas the American People on the fourth day of July, 1776, in its immortal Declaration of Independence and through its President Abraham Lincoln in his Gettysburg address gave the definition of the democratic government in its relation to the citizens;

Whereas the American People through its great President Woodrow Wilson defined in his speech January 22, 1917, the mutual relations of democratic nations;

We Americans of the Ukrainian descent resolve:

That we stand loyally under the star spangled banner, this symbol of freedom and liberty for all, and that we are ready to support most ardently the U. S. Government and its President to the glorious victory in this war for the freedom of all nations.

Whereas the Ukrainian People of Europe had struggled for centuries for their freedom, we desire a free United Ukrainian Republic which would include Eastern Galicia, Northern Bukovina and Kholm.

Whereas the Ukrainian territory has been invaded and occupied by the German and Austro-Hungarian forces, we protest against the conquerors aggression, tyranny, and lawlessness.

Americans of the Ukrainian descent of Cleveland, O.

Т.

З BOSTON. MASS.

Поклик до Українців у Бостоні й околиции.

Подаємо вам до відома, що засновуєть ся співацьке товариство „Боян". Проби співу відбувають ся у вівторок і четвер в церковній гали, ч. 25 Фердінанд стр.

Хто спосібний до співу і має охоту, нехай зголосить ся в означеним дни в церковній гали.

Предсідателем нашого „Бояна" є місцевий парох, о. В. Довгович, а дірігентом п. Т. Магаляс.

Українці! Найвисший час, аби і ми взялись до праці на поли просьвітнім. Читальня в нас завмерла, співу нема, а нам байдуже. А хто-ж буде співати ті наші милозвучні пісні — Німці, чи Айриші? Ні! Вони мають своє, і своє шанують. А в нас знайшлись такі патріоти, що не хотять просьвіти, ні співу, бо то, кажуть: для нас понижене, як буде спів. І чи чув хто таке, що просьвіта і красний спів когось понижає?

Але ми таких людий не слухаймо і не гніваймо ся на них, бо вони самі на нічім не розуміють ся, тому так говорять.

Ми берім ся щиро до праці! Маємо тепер сьвященика, який є добрим патріотом, маємо і других щирих народних діячів, тож не тратьмо ані хвилинки часу, бо ми і так лишились позаду всіх. Покажім, що ми не такі недбалі, за яких нас мають.

Член „Бояна".

З ANSONIA. CONN.

Ансонійським панкам в альбом, а українській суспільности для остороги.

Дня 25. мая Спів. Драматичний Кружок з Дерби відограв представленє „Наталка Полтавка", а що я перечитав в „Свободі" се оголошене і поклик до загалу, то і я поїхав подивитись на виставу сеї так дорогоціниої, першої в нашій нововідродженій літературі, комедіо-опери.

Представлене відограли люди, які, як мож було пізнати, не перший раз виступали на сцені. Вони понисали ся знаменито і як справдішні артисти. Не беру ся критикувати акторів, бо ансонійські Українці не раз уже бачили ріжні продукції Драм. Кружка і давно признали йому пальму нагороди, отже і критика моя булаб не на місци.

Дивно мені стало те, що на гали я побачив небогато гостий, як се було на инших представленях в Ансонії, і я почав розвідувати ся про причину сего. Мені пояснено, що представлєнє дають на дохід церкви і що тікети є задорогі — по 50 центів, длятого ансонійські інтернаціоналісти і противнеркowники на представлєнє не явились. Дальше я довідав ся, що ті киринники готують ся їхати на тесаме представленє, „Наталка Полтавка", до Ню Гейвен, де відограють його не хлопи, але артисти Янкель, Сура і инші жиди з трупи господина Білогорина в день 2. червня.

З цікавости поїхав я також і до Ню Гейвен, де дійсно тих „патріотів" застав чимало. На вступі прочитав я програму, де подано було, що відограєть ся два представленя: „Безталанна" і „Наталка Полтавка". Я відразу прийшов до переконаня, що неможливою річию є, аби вони такі два довгі представленя змогли відограти за так короткий час, се від 8-мої до 12-тої вечер. Тут я відразу спізнав жидівську спекуляцію та обман. І я не завів ся, бо жидки відограли лиш одну штуку, „Наталку Полтавку".

Поминувши се, що наші „пролетарі" дались обдурити жидам, так як дурить іх на нашій рідній Україні і в небіжці Росії Лейби і Ленини, але неімовірним здаєть ся, щоб ті жидівські пявки потрафили висьміяти і зігнорувати нашу націю, нашу літературу так, як вони робили на тім представленю.

Своеї ролі не знав на память ані один хайдерник. Повинускали цілі сторони і цілі пісні з оригіналу, а про рухи то нема що й говорити, бо і природна річ: деж жид зі своїм характером і своїми „цимес" рухами може відограти ролю добродушного, меляхолійного, з ідеальною любовю Українця парубка або дівчини.

Я мав вражінє, що находжу ся в цирку Бальтазара, або Едісона в Галичині, де виступає кілька жидівських блазнів, але не на українській сцені, де мають ся відограти представлене, образ реального житя нашого народу.

Не хочеть ся вірити, але се гірка для нас правда, коли ті обманці, дурителі нашого народу висьмівають нашу літературу, нашого автора сего твору і уживають впрост обуряючих слів, як приміром, коли Рахля (в ролі Терпилихи) говорить до Сури (в ролі Наталки): „А що, тахтаулівський дяк чиж се є пес, а писар підканцелярист Скоробреха чиж се свиня, що ти не хочеш заміж за них іти?"

І каже до Возного: „Таж у нас така бідність, таке убожество, що воші нас зїдять".

Сруль (в ролі Возного) кланяєсь Сурі (Наталці), відвертаєсь задом до загалу, задержуєть ся в тій позиції хвилину, неначе б хотів подякувати „інтернаціоналістам" за іх присутність на представленю.

Знова Янкель (в ролі Виборного), з фляшкою горівки під пахою, розливає її, збирає пальцями, облизує, валяєть ся і перевертаєсь по сцені, мовби утік з дому божевільних.

А деж ви були, ансонійські поступовці, що не піднесли слова протесту, не випхали ногами сих жидівських обманців, пявок? І сорому у вас нема! І ви приняли се за добру монету, і киринники киринникам плескали в руки. О сором вам! Сором вам, котрі уважаєте себе за поступовці, а підлої роботи для українського загалу оцінити не вмієте, чи радше зі злоби і заздрости для дербівського Драм. Кружка оцінити не хочете. І задля тоїсамої злоби (бо, як було сказано, члени Кружка то самі церковники — співають на хорах) ви, дурисьвіти, ідете по других містах на жидівські представленя, платите трамваї й автомобілі, платите два рази дорожший вступ, аби тільки повагу Драм. Кружка підкопати і не дати „церковникам" заробити. Ви забуваєте на те, що члени Кружка, не зважаючи на жадні перешкоди, на жадні партії політичні, працюють щиро і вам навіть своїм хором нераз помагають виступати публично. Ви забули за те, що декотрі члени Кружка належать до вашого комітету який ви завязали для збираня жертв на друкарню, і працюють усі спільно, а зароблені і призбирані гроші віддають на добродійні і просьвітні цілі.

Отже запишіть собі кождий з вас мою науку в свій альбом і не забувайте на клич: „Згода будує, незгода руйнує". Приходіть же на будуче на представленя Драм.-спів. Кружка і не давайтесь туманити жидам-зволокам!

А до Тебе, українська суспільности, кличу також: Не ходіть ніколи на представленя жидівської трупи. Женіть жидків з вашого плейзу геть, бо вони Вас обдурять красними покликами і програмами, але з іх представленя вийдете невдоволені, обдурені і зі шкодою для вас, зі шкодою моральною і матеріяльно.

Гість.

З ПОЛІТИЧНОЇ ДИСКУСІЇ.

У філядельфійській часописи „Америка" помістив дописуватель О. П. кілька статий, в яких обговорив відносини серед Українців в Злучених Державах. Подаємо з них отсе один замітнійший уступ:

Що наші національні провідники народні у великій більшости не доросли до великої задачі провадити нарід до означеної цілі, не потрафлять зорієнтувати ся у положеню, не знають душі того народу, котрий взяли ся вести, на те є многі докази з нашого народного житя, з житя многих просьвічених людий, з академічними студіями і не з капустяними, але мислячими головами. Та де як де, а на нашій американській Україні намножила ся тих політичних українських патріотів-провідників велика сила. Кождий, що вміє читати і писати, вибиваєть ся у провідника народу, майструє свою власну політичну програму, видумує гасла, робить найліпшу українську партію і бореть ся на смерть і житє з кождим тим, хто не хоче узнати його ідей. Коби то наші так звані передові люденькове знали тую примітивну засаду, яку містить народна наша пословиця: „Коли ти не гриб, не лізь у кобелю", або подібну другу: „Знай швець своє шило, та до кравецтва не мішай ся", ми би були нині на ліпшій дорозі з нашою українською політикою в Америці. А що так не є, тому ми всі опинили ся з нашою політикою у сліпій улици, і тепер, коли нас напали зі всіх боків драби усякого рода, Поляки, Мадяри, большевики та Німці, не знаємо, що зі собою робити. І в тій нашій політичній констернациї витягаємо руки до своїх противників з просьбою, не знаю якою: чи щоби нас ратували, чи щоби нас зрадили, так як зраджували цілими роками. Провадити політику, а ще таку замотану і трудну, якою є політика нашої української нациї, то не ціпом махати, або шуфлею робити, або хоч би написати статю повну закликів та покликів і клевет на свого політичного, або часто-густо і особистого ворога. Політика є трудною штукою і до неї не повинні брати ся люди, котрі криком, базґранем ідіотичних дописий, гузянем і троблєнем прославляють ся, але люди, котрі мають за собою знане історії народу, не лише свого, але і чужих, котрі мають голову не на те, щоби було де заложити капелюх, або шапку, та задерти до гори, але мають голову на те, щоби мислити і думати; люди, котрі знають психольоґію, себто натуру людської душі. У нас, в Америці, є такою мислячою головою Українська Рада. До неї належить провадити українську політику. Та клоніт з тою Радою такий, що мало рухаєть ся, мало дає признак свого животіня. У зимі були великі морози, то з обави перед лютию не показувала ся на сьвіт Божий. А коли настало літо і горячі дні, охляла, дріма є і мріє про велику Україну під диктатурою Скоропадського у Росії, а Білінського, чи якогось там иншого польського шляхтича у Галичині. Отже щодо тих доказів з історії з академічними студіями, то про них треба згадати читачам те, що нас повинно найбільше заінтересувати, тимбільше тепер, що многі з них вже не живуть нині, многі пережили усі метаморфози, чи то зміни політичних поглядів і орієнтацій і дають нам своїм пережитим та перебутим найгарнійшу науку, як ми маємо орієнтувати ся, коли хочемо робити хосенну політичну роботу. Многі зі старої школи сьвященики в Галичині читали старорусский „Пролом", „Галицьку Русь", „Червону Русь", „Галичанина", „Слово" (усі ті ґазети були органами москвофілів) до своєї старости і самі уважали ся за москвофілів, належали до старорусских товариств старокраєвих, та побачивши вкінци безідейність русофільської партії, здезертирували з неї, запренумерували собі українські газети, як „Зоря", „Діло" та місячник „Літературно-Науковий Вістник" тов. ім. Шевченка, і стали горячими приклонниками української ідеї, ба навіть горячими патріотами українськими. Сам знаю таких людий десятками і міґ бим навести тут їх поіменно, та думаю, що о тій переміні старорусcов інтеліґенциї в Галичині на Українців знає кождий інтеліґентний Русин і без мене. Я наведу тут лише один приклад маркантний і гідний того, щоби його зазначити власне тому, аби доказати всім вірним і невірним, що все, що пишу, не пишу з пальця виссане, але що все є взяте з еволюциї нашого народного житя, з нашої політики. Тим прикладом най буде др. Сьвєнціцький, учений чоловік, найсьвітлійша голова між галицькими так званими кацапами, бувший сеніор Ставропиґійського Інститута у Львові, серця нашого галицького русофільства, котрий на велике здивоване як твердоруссов так і Українців покинув свій старорусский табор і переніс ся до української громади. Українці задля його здібностий і таланy віддали йому у заряд найгарнійшу інституцію в Галичині, Український Музей імени Митр. А. Шептицького. Чейже др. Сьвєнціцький не був простолюдином, неграмотним Лемком, але чоловіком науки. Та видно, що і він потребував довгого часу, заки рішив назвати ся Українцем і стати в ряди найкрасших українських народних робітників. Чого отже дивувати ся простолюдинови, чи то Лемкови, чи брідському, або калуському селянинови, що він не хоче на наш розказ покинути назву „русnак", „угрорус" і т. д., і назвати ся Українцем?! В польських ґімназіях у Галичині, з тих ґімназій, де вчили найзажертійші шовіністи, польські професори, а до котрих зачисляли ся передівсім ґімназія брідська, дрогобицька і самбірська, виходили найзажертійші „кацапи". Чому? Бо їх, тих студентів, найбільше „пекли" польські шовіністичні професори, а вони, аби не дати зпольонізувати ся, робили ся „твердими русинами". Таксамо маєть ся з простим народом, чого наші українські політики, найпаче тут, в Америці, не знають. Знаю в Америці одного українського сьвященика, котрий руководив ся завсіди розсудком і тактом у політичних справах. На своїй парохії мали його гайдамаки, котрих була одна пята часть парохії, через цілих 5 років за „кацапа", бо — як жалували ся — їх парох ніколи не викричав на проповіди: „Ми Українці", щоби „кацапи" знали (а тих „кацапів", Лемків і Угорщан, було чотири пятих частий цілої парохії), що і наш сьвященик належить до нас". Декотрі нетерпеливі ішли навіть в заклад на 5 до 10 дол., що парох є кацапом. Мовляв, з кацапами тримає, їх гладить, а на нас, Українців, нераз і розкричить ся у церкві. Яке-ж було здивоване горячих українських патріотів тої місцевости, коли прийшли до церковної галі на заповіджений у церкві концерт в честь незабутнього Тараса Шевченка і побачили, як „малі кацапята" (як вони називали лемківську і угорську молодїж) зачали співати українські патріотичні пісні, між иншими: „Ще не вмерла Україна", деклямувати українські патріотичні вершики. Самі гайдамаки зі шкіри вискакували з радости, обцаси повідбивали собі з тупаня о підлогу; оплескам їх не було кінця, таксамо, як не було міри втісі старим татам і мамам лемківської й угорської дітвори, що їх дітим так дуже плещуть!

Я зверну при нагоді ще увагу на одну дуже важну справу, про котру всі знаємо та до котрої не дуже приглядали ся, а імєнно, чому в Шамокін, найстаршій українській еміґраційній кольонії, нема нині шизматицької церкви, нема „Карпаторуссов" а ціла велика громада шамокінська маєть ся за українську. Чи у Шамокін не було Лемків зі всіх закутків західної Галичини, а між ними найтвердійших горлицьких руснаків? Що за причина тої незвичайної на Америку події, щоби вся Лемківщина стала, як один чоловік, патріотичною українською громадою? Відповідь коротка: У Шамокін працював через 25 літ правдивий український патріот-сьвященик, котрий знав наскрізь душу свого народу, шанував його патріотичні почуваня, цінив „руснацький" патріотизм і привязане до свого рідного лемківського, мав спосібности патріота-дипльомата і виробив з того здорового мішного матеріялу, лемківського народу здорову українську просьвічену громаду. Бл. п. о. Ів. Хр. Константкевич (нехай земля буде йому пером!) був тим мудрим будівничим України серед Карпато-Руссов і дав нам найкраснійшу школу української політики. Ратуймо ся, але не витягаймо рук до зрадників і запроданців, платних агентів, до тої групки людий, котрим о добро народу таксамо ходить, як псови о пяту ногу; але витягнеме заключеня з тих промахів, яких ми, Українці, допускали ся нашою крикливою політикою через десятки років. Перестаньмо паплюжити простий а збаламучений наш нарід з Лемківщини і Угорщини назвами такими, як до сеї пори.

Най перестануть наші соціялістичні провідники бурити церкви, вішати попів, видирати народови зі серця віру, ширити у народі гасла неморальности, морду, грабіжи, ділення маєтків, заводженя дикого супружества, большевицьких теорій, а згода прийде сама собою. Та поки того не буде, годі наклинкувати до єднаня огню з водою, бо сеї штуки ніхто ще не втяв, отже і не втне. Кому лежить на серци добро народу, той буде шукати иших доріг до спасеня. Сапієнті сат! Імяй уши слишати, да слишит! А і я рівнож не заткаю своїх ух, коли хтось другий промовить слово на ту тему. А варто би почути, як другі про се думають.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ВОЄННІ ВІСТИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 31, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

(Продовжене зі стор. 1-шої).

НА СИБІРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 31, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Становище Англії проти Росії.

ЛОНДОН, 30. липня. — Англійське правительство означило свої цїли супроти Росії у своїй відповіди сибірському провізоричному правительству, як се доносить кореспондент „Дейли Мейл" з Владивостока.

Заява англійського правительства звучить:

„Цїлию англійського правительства є запевнити політичну і економічну відбудову Росії без ніякого внутрішного вмішуваня і помогти прогнати війска неприятеля з російської землї.

„Англїйське правительство заявляє рішучо, що не має жадного наміру в якийнебудь спосіб обмежувати територіяльної цїлости Росії".

Позичка 250,000,000 долярів для сибірського правительства.

СТОКГОЛЬМ, 29. липня. — Урядовий орган сибірського правительства, який виходить в Омску, доносить, що Японія уділила сибірському правительству позичку в сумі 250 мілїонів долярів на утворене сильної армії. Натомісць сибірське правительство зобовязало ся доставляти поживу японським вiйскам, які прибудуть на Сибір.

Часопись доносить дальше, що сибірське правительство веде переговори зі Злученими Державами.

Японія ожидає відповіди Злучених Держав.

ЛОНДОН, 29. липня. — Японське правительство ожидає нетерпеливо відповіди президента Вілсона на ноту в справі інтервенції в Росії, як се доносить телєграма з Токіо від кореспондента „Таймс-а" з дня 25. липня.

З огляду на сповнення в каблевій комунікації сподіють ся, що відповідь не прийде скорше як коло четверга.

Чехо-Словаки здобули Шмакову.

ШАНГАЙ (Хіни), 29. липня. Чесько-словацькі війска здобули місто Шмакову, як се доносить телєграма з Владивостока.

Воєнна добича, яка попала ся в руки чесько-словацьких війск, складає ся з кільканайцять машинових крісів, великої скількости набоїв і ручних гранатів, апарату до виробу трійливих газів і 200.000 патронів.

В ТУРЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 31, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Кабінетова кріза в Туреччині.

РИМ, 29. липня. — **В Царгороді прийшло до кабінетової крізи з причини спору між Болгарією і Туреччиною над територіяльними злобутками, признаними Болгарії на підставі мира в Букарешті,** як се доносить вісти, котрі наспіли тут з Атен (Греції).

Утворили ся два ворожі табори. На чолї одного станув премієр, Талаат Паша, а на чолї другого міністер війни, Енвер Паша, якого попирає Німеччина.

Поголоска про зірване зносин між Туреччиною і Німеччиною.

ЛОНДОН, 29. липня. — **„Зносини між Німеччиною і Туреччиною зірвані, як се подають вісти одержані впрост з Царгорода".**

Таку вістку надіслав до „Ексчендж Телеграф Ко." кореспондент з Копенгаген.

Обурене проти Німеччини зростало в Туреччині від кількох тижнів щораз більше, доносить дальше вісти. Німці зажадали недавно тому від Туреччини кружляка „Гамідіє", одинокого більшого турецького корабля, яко відшкодоване за німецький кружляк „Бреслав", який зістав затоплений в Дарданелях. Помимо протесту зі сторони Туреччини „Гамідіє" відплинув до Севастополя під німецьким прапором.

Вашінгтон сумніває ся щодо правдивости поголоски.

ВАШІНГТОН, 29. липня. Департамент загр. справ не має жадної інформації, яка би потверджувала вістку про зірване зносин між Туреччиною і Німеччиною. Таксамо в дипльоматичних кругах нема ніякого потвердженя сеї вістки. Задля браку всяких інформацій в сїй справі в урядових кругах панує сумнів щодо правдивости сього донесеня.

У ФРАНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 31, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Воєнні пляни алїянтів.

ПАРИЖ, 30 липня. — Мільран, бувший француський міністер війни, пише отсе:

„Мирові услівя, які алїянти можуть приймити, складають ся з пятьох слів: **„Пруський мілїтаризм мусить бути знищений"**.

Бувший премієр вичисляє відтак яко перше услівє мира зворот Франції Альзациї і Льотарингії та сповнене бажань Італїйців. Румунські землї мусять повернути до своєї матерної держави. Незалежність для чесько-словацьких земель мусить бути забезпечена. Бельгія мусить бути привернена і має одержати відшкодоване, Сербія мусить одержати назад свою незалежність. Польща мусить бути відбудована.

Як довго сї пляни є неосягнені, заявляє міністер, Злучені Держави і Франція не сьміють зложити оружє.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 31, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Покаране німецького генерала за невдачу коло Соасон.

ВАШІНГТОН, 29. липня. — Німецький генерал, Франсоа, зістав поставлений на лїсту спенсіонованих генералів за кару за невдачу підчас наступу в околиці Соасон, як се виходить зі змісту артикула, поданого в часописи „Франкфуртер Цайтунг".

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ОЛІФЕН, Н. П. Тов. „Запорожська Січ", від. 363, повідомляє своїх членів, що дня 10. серпня б. р. наше товариство буде обходити пятьлїтну річницю свого істнованя. Отже обовязком кождого члена бути на сім сьвятї присутним. Таксамо просить ся всїх місцевих Українців, аби прибули на се наше сьвято, котре відбудеть ся в Редмен гали, зі співами, декламаціями і відповідними промовами. Тут у нашій місцевости живе богато Українців, котрі ще не належать до У. Н. Союза, отже тепер якраз добра нагода стати членом У. Н. Союза і товариства „Зап. Січ", бо будемо приймати нових членів до товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — Г. Підскальний, предс.; І. Базів, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Як називати вас за се, панове Поляки?

Від п. Филипа Холявського із Філядельфії ми дістали розпорядимости отсе письмо з польського рекрутаційного бюра ч. 21, вислане на адресу п. Ф. Холявського: „Шановний Пане. -- звучить се письмо в українськім перекладі. — Тому, що Ви не ставили ся на покликане в останнім листі, я ще раз взиваю Вас категорично ставити ся дня 26. липня б. р. в годинах між 10 рано а 6 вечером в рекрутаційнім бюрі під ч. 1340 Савт Пенн. Сквер, Філядельфія, Па. — В. Папара, рекрутаційний офіцир".

Від себе п. Ф. Холявський подає отсе пояснене: На перше „везване" я не відповідав нічо; мені прийшло друге. На друге я відписав, що я не є Поляк, але Українець; лист я написав в українській мові. Я написав їм, що з Поляками я нічо спільного не маю. Вони-ж, видно, не зважають на мій лист, бо післали отсе третє і, як кажуть, вже останнє „везване". Я прошу редакцію „Свободи" відповісти панам Ляхам публично в ґазеті на їх глупу впертість.

Боротьба між православними.

У нюйорськім „Русском Голосѣ" протоерей православної церкви о. Володимир Александров, який веде боротьбу проти епископа Александра, взиває всіх вірних православної церкви не давати православній церкві ніяких жертв, бо вони опинять ся в руках самого лише епископа і консисторії. Він каже, що сьвященики православної місії не дістали від 1-го липня до 1-го грудня 1917 року ніякої заплати від управи місії, хоч гроші на сю ціль прийшли з Росії. Каже він дальше також, що епископ Александер Немоловський одержав з Росії 24.000 долярів на виплачене пенсії біднійшим сьвященикам за перших три місяці 1918 року, але тих гроший не розділив. Сьвященик Александров взиває вкінци всїх сьвящеників, аби вони не аґітували між народом за даванєм жертв, бо тим вони скріпляють лише свого ворога.

Нагода стати горожанином.

В попереднім числі „Свободи" ми подали, що австрійські піддані, які вибрали перші американські папери, мають тепер нагоду вибрати собі другі папери і стати повними горожанами Злучених Держав. При тім є однак застережене, що перші папери австрійського підданого мусіли бути вибрані перед днем 6-го грудня 1917 р., а німецького підданого перед днем 5-го цьвітня 1917 р. Хто зголосить ся по другі папери, мусить чекати найменьше три, а найбільше чотири місяці, заки з Вашінґтону прийде дозвіл, що інтересованому вільно видати горожанські папери, або противно. Причина так довгого очікуваня є ся, що міністерство справедливости мусить розслідити льояльність інтересованого.

Воєнні кошти Злуч. Держав.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 31, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Видатки Злучених Держав на війну дійшли 27. липня до 13.935,877.000 долярів. За перших 27 днів липня видано 1.339,699.000 долярів, а сподівають ся, що з кінцем місяця сума буде виносити один міліярд 488 міліонів 500 тисяч долярів. Ся держава платить тепер денно пересічно $50,000.000, або понад два міліони долярів на годину.

Оподатковане дорогоцінностий.

Парляментарний комітет, який вишукує способи осягненя податків, предложив низшій палаті парляменту проект оподаткувати дорогоцінности. Міністерство фінансів обчислило, що з оподаткованя дорогоцінностий державна каса дістала би найменьше 2.000,000.000 долярів. — Комітет обговорює також справу підвисшеня особистого і корпораційного податку від доходів.

Чистота склянок від соди.

Комісія здоровля в Ню Йорку, по переведеню в місті ревізії у 610 склепах, де продають соду, винайшла, що у 97 склепах склянки є в такім непорядку, що пючий соду може дуже легко набавитись якихнебудь недуг.

Січові Вісти.

Товариство „Січ ім. Богдана Хмельницького" в Ню Йорку, 1-ий відділ Січової Орґанізації Українців у Злучених Державах повідомляє всіх тих, котрі мають цьвяшки до вбиваня в прапор, вислані ще перед січовим сьвятом, щоби заховали їх аж доки не буде оголошене сьвято врученя прапора. Близші подробиці будуть подані в найблизших числах.

Є надія на ратунок Мунея.

Надія, що президент Вілсон займеть ся долею Томи Мунея, робітничого провідника у Сан Франціско, якого засуджено на кару смерти, — огорнула всіх прихильників засудженого. По цілій державі відбувають ся маніфестаційні віча і збори, які протестують проти засуду Мунея. В тій справі президент дістає кождого дня тисячі листів і телеграм. Головним домаганем прихильників Мунея є, аби його справу розслідив найвисший федеральний трибунал. З огляду, що каліфорнійський губернатор відложив день виконаня вироку на Мунея аж до 3-го грудня 1918 року, є загальна надія, що інтересовані дібють ся сповненя їх домагань.

Побіда женщин в Тексасі.

В Тексасі відбулись правиборчі обчислене демократичних голосів, числом 750.000, виказує, що женщини побідили в цілім стейті. Кождий кандидат, що одержав апробату жіночих орґанізацій, побідив великою більшостию свого противника. Се виказало ся по голосах, відданих на кандидатів від найвисших аж до найнизших урядів. Апробату жіночих орґанізацій одержали ті кандидати, які заявили ся за проґібіцією, за рівним виборчим правом для женщин і за провадженем війни аж до остаточної побіди.

Робітників на заході є досить.

Федеральне бюро праці у Сан Франціско викаэує у своїм останнім звіті, що в стейтах Каліфорнія, Невада, Арізона і Юта — є 63 сезонових робітничих бюр, які достарчили подостатком робітників для сих стейтів. Під теперішну хвилю отже на заході робітників не бракує. Звіт також виказує, що фармерські робітники у сих стейтах побирають від $2.50 до $3.50 денно.

Річна продукція угля.

Звіт адміністрації опалу за фіскальний рік 1917-1917 виказує, що в продукції угля є 8,912.000 тон недобору, значить — в минувшім фіскальнім році видобуто угля о вісім міліонів 912 тисяч тон меньше ніж держава потребує. За тиждень від 13. до 20. липня видобуто 12,950.000 тон опалового угля, або о 323.000 тон меньше ніж за попередний тиждень. Протягом останних шістьох тижнів — як виказує урядовий звіт видобуто 73,269.000 тон чистого опалового угля.

Річний дохід одної зелізниці.

Загальний дохід зелізничої спілки „Сотерн-Песіфік" за 1917 рік виносив 193,971.490 долярів, о $30,544.067 більше ніж за попередний рік — як виказує щойно виготовлений подрібний звіт. Чистий дохід виносив 49,129.417 долярів, то є о $13,706.903 більше ніж за попередний рік.

Віліям Дж. Браен, бувший міністер заграничних справ, вступив до американської маринарки.

Правительство заборонило ввозити банани.

У Вінстон-Сейлем, Норт Каролайна, помер Р. Райнольдс, предсїдатель найбільшої в краю фабрики тютюну. Він оставив по собі 10,000.000 долярів маєтку.

Голяндське правительство заборонило вивозити зі своїх Індій кокоо до Злучених Держав.

Воєнний суд в таборі Ґрент в Раквіл, Ілл., засудив шікаговського дезертира Брента Д. Еллісона на 15 літ арешту.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Алядські острови проти Фінляндії; хочуть приаучитись до Швеції.

Недавно тому фінське правительство покликало до військової служби пять клас мущин з Алядських островів, але переконавши ся, що зарядженє стрічає безусловну опозицію зі сторони населеня островів, яке є виключно шведське, правительство не напирало на переведенє сього розпорядженя в житє. Кілька днів тому видано знова подібне розпорядженє і мущини мали ставити ся до асентирунку 25. липня. Фінський воєнний корабель прибув до берегів Маріенгамну, щоби забрати рекрутів до Гельзінфорсу. Мущини однак не явили ся, а вислали ноту до окружного команданта, що зазив до військової служби є виданий нелегально і що вони хочуть служити не у Фінляндії, але таки на Алядських островах. Крім того їх мінімальним жаданєм є, щоби всі розпорядженя команди були видавані у шведській, а не у фінській мові. Корабель опустив береги без рекрутів.

Стратила 9 синів на війні, тепер замітає улиці.

Европейська преса друкує лист німецького цісаря до пані Метер, яка стратила девять синів на поли битви. Сей лист дуже оригінальний і послужить нашим читачам за тему до думаня. Він звучить: „Його величество цісар почув, що Ви пожертвували своїх девять синів в обороні вітчини в теперішній війні. Його величество є незвичайно задоволений сим фактом, і в признанє він пересилає Вам свою фотографію з рамами і власноручним підписом".

Пані Метер, нещаслива матір, яка примусово дала девять своїх синів в обороні пановання кайзера, замітає тепер улиці Ольденбурґа, щоби удержати себе при житю — каже кореспондент нюйорського „Таймса".

ВСЯЧИНА.

Походженє оріхів.

Майже кожда ростина має свою вітчину. Одною з них ростин є так-званий італійський оріх, котрий росте майже в цілім сьвіті і діждав ся хвилї, в котрій вчені ботаніки почали слідити за його вітчиною. По довгих доходах вчені ботаніки відкрили, що вітчиною згаданого висше оріха є Персія і дооколичні краї. Оріхове дерево ще густо росте на побережах Чорного моря і в околицях Кавказу.

У згаданих висше краях ті оріхові дерева своєю величиною і віковим істнованем стали ся славними і мають за собою ріжні оповіданя. Є приміром на Кримі, де російський цар мав літні палати, оріхове дерево, яке числить найменьше 1.000 літ. Сей оріх родить річно пересічно від 75.000 — 80.000 овочів і є власностию пятьох родин. Так званий італійський оріх, — як твердять ботаніки, прибув до Італії з Греції около 100-го року перед Христом. А щойно тоді розсаджено сей оріх по цілій Европі. Записки згадують про італійський оріх приміром в Німеччині ще за часів панованя Карла Великого.

Австралію відкрив англійський моряк Джемс Кук в другій половині XVIII століття і передав її в посїданє Англії.

Німеччина заключила союз з Австро-Угорщиною ще в 1879 році.

ПРИЗНАНЄ ДЛЯ „СВОБОДИ".

З Дітройт, Міш., ми одержали отсе письмо: Шановна Редакціє „Свободи": — Приймїть від мене отсих кілька слів, висказаних в сім листі. Я, Павло Тихонович-Сухота, Українець з Київщини, не знав доси Вашої газети. Аж 4-го липня я був у Дітройт на манифестації. Машируючи улицею, я побачив на розі одної улиці „Свободу". Я дуже заінтересував ся сею газетою. Я і мої товариші дуже уважно перечитали її і переконали ся, що „Свобода" є наша рідна, українська газета, яка боронить інтереси цілого українського народу. За се витаємо Вас, пане редактор, і редаґовану Вами „Свободу". Бажаємо їй розповсюдненя по всій нашій кольонії. Нижше підписані здоровлять Вас і бажають читати „Свободу".

Павло Тихонович-Сухота, Антін Кисіль, Гаврило Степанів, Іван Гук.